

Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 13. april 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om aktiv socialpolitik, lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om integration af udlændinge i Danmark

(Bekæmpelse af misbrug af sociale ydelser m.v., udvidelse af kontrolbeføjelser, indførelse af sanktioner, hurtig beskæftigelsesindsats m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen)]

1. Ændringsforslag

Beskæftigelsesministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 1. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Tidligere behandling

Lovforslaget er en noget ændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 89 fra folketingsåret 2004-05, 1. samling. De høringssvar, beskæftigelsesministeren sendte i forbindelse med fremsættelsen af L 89, er blevet omdelt i udvalget. Endvidere er de spørgsmål, der blev stillet under behandlingen af L 89, beskæftigelsesministerens svar herpå samt betænkningen over L 89 blevet omdelt i udvalget. Beskæftigelsesministeren har den 8. marts 2005 sendt et nyt høringsnotat til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Et af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, DF, KF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er tilfredse med de initiativer, der nu bliver iværksat mod misbrug af sociale ydelser.

Sociale ydelser er absolut sidste udvej for dem, der har mistet deres indtægt ved beskæftigelse. Derfor skal de heller ikke ødelægges af, at der er nogle, der arbejder sort, samtidig med at de hæver sociale ydelser.

Det er i den forbindelse også vigtigt, at der ikke bliver åbnet op for kontrol i private hjem. Det er for Dansk Folkeparti uacceptabelt.

Dansk Folkeparti har dog en bekymring om det forhold, at en person, der arbejder sort og dermed begår en ulovlig handling, vil få en straf, der kan komme til at gå ud over en ægtefælle, der ligeledes modtager en social ydelse. Ifølge Justitsministeriet er der ikke noget ulovligt i den fremgangsmåde, men Dansk Folkeparti vil være opmærksom på, om der vil opstå utilsigtede problemer på baggrund af § 40 a, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik. Skulle det ske, vil Dansk Folkeparti se på, hvordan et eventuelt problem kan løses.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget støtter regeringens indsats mod sort arbejde, herunder også dette lovforslag. Det Radikale Venstre vil dog holde øje med, om der med dette forslag er fundet en rimelig proportionalitet mellem det sociale bedrageri en person har begået og den straf vedkommende og eventueltægten fremover vil få.

Samtidig udtrykker Det Radikale Venstre principiel modstand mod at anvende en aktiv beskæftigelsesindsats som en straf overfor en person, som har begået socialt bedrageri. Det at anvende en aktiv beskæftigelsesindsats i straføjemed er efter Det Radikale Venstres opfattelse en nedvurdering af indsatsen og en forkert prioritering af samfundsressourcer. Det Radikale Venstre mener, at rådighedsforpligtelsen er tilstrækkeligt håndhævet, hvis den ledige, der har begået socialt bedrageri, pålægges at være særligt aktiv i sin jobsøgning.

Et *mindretal* i udvalget (S) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og det stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslistens medlem af udvalget er imod sort arbejde og misbrug af sociale ydelser. Men dette lovforslag tager ikke fat på de egentlige problemer, nemlig at arbejdsgivere i så vel små som store virksomheder slipper alt for let fra at misbruge folk, som i mangel af muligheder for at få et ordnært arbejde, kan fristes til at påtage sig sort arbejde. Det er arbejdsgiverne, der har retten til at lede og fordele arbejdet, og det er også dem, der har den største gevinst ud af sort arbejde. Derfor må en effektiv indsats på dette område være målrettet mod arbejdsgivernes ret til at drive virksomhed. Der vil der fortsat være tale om et system, hvor økonomisk svagt stillede bliver trykket endnu længere ud over kanten af arbejdsmarkedet, hvilket næppe vil forebygge endnu mere sort arbejde. Samtidig betyder lovforslaget, at de anklagede er skyldige, indtil andet er bevist.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut, og Fólkaflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *beskæftigelsesministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF, KF og RV):

Til § 7

1) I *stk. 1* ændres datoen »1. juli 2005« til: »9. maj 2005«.
[Fremrykning af lovens ikrafttræden]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås at fremrykke lovens ikrafttrædelsesdato, således at loven træder i kraft den 9. maj 2005.

Baggrunden for ændringsforslaget er lovforslagets sammenhæng med skatteministerens lovforslag L 96 om udmøntning af Fairplaykampagnen, som blev fremsat den 23. februar 2005. I dette lovforslag foreslås det, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Regeringen finder det mest hensigtsmæssigt, at de to love træder i kraft snarest muligt og i tidsmæssig sammenhæng.

Af hensyn til kommunernes mulighed for at vejlede kontanthjælpsmodtagere m.fl. om de nye regler og indrette deres administration i forhold til reglerne er ikrafttrædelsestidspunktet dog foreslået til den 9. maj 2005.

Ændringsforslaget skønnes at medføre en mindreudgift for staten på ca. 4,3 mio. kr. til dagpenge i 2005.

Ændringsforslaget skønnes at medføre en offentlig mindreudgift til sygedagpenge på ca. 0,2 mio. kr. i 2005. Heraf skønnes den statslige mindreudgift at beløbe sig til ca. 0,1 mio. kr. i 2005 og den kommunale mindreudgift til ca. 0,1 mio. kr.

Ændringsforslaget skønnes at medføre en merudgift til aktivering for staten på ca. 1 mio. kr. i 2005 og for kommunerne på op til 0,9 mio. kr. i 2005. Kommunernes udgifter vil være omfattet af budgetgarantien. Statens merudgift til refusion til kommunerne i forbindelse med deres aktiveringsindsats skønnes at være op til 0,3 mio. kr. i 2005.

Ændringsforslaget forventes ikke i øvrigt at medføre mindre- eller merudgifter af betydning for staten eller kommunerne.

Ændringen forventes at indebære en ubetydelig administrativ merbelastning.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Charlotte Antonsen (V) Erling Bonnesen (V) fmd. Tina Nedergaard (V) Marion Pedersen (V)

Jens Vibjerg (V) Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF) Jakob Axel Nielsen (KF)

Tom Behnke (KF) Anne-Marie Meldgaard (S) Bjarne Laustsen (S) nfmd. Jan Petersen (S)

Lone Møller (S) Mette Frederiksen (S) Elisabeth Geday (RV) Ole Sohn (SF)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut, og Fólkaflokkurinn hövdu ikkje medlemmer í údvallinum.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 20**Bilagsnr. Titel**

1	Hørings svar og andet materiale vedr. L 89 fra folketingsåret 2004-05, 1.samling
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Høringsnotat, fra beskæftigelsesministeren
5	Ændringsforslag, fra beskæftigelsesministeren
6	1. udkast til betænkning
7	2. udkast til betænkning
8	3. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 20**Spm.nr. Titel**

1	Spm. om ministerens kommentarer til rapporten »Handelserhvervene og den sorte økonomi« fra Handelskartellet, og ministerens svar herpå
2	Spm. om uddybning af svaret på spørgsmål 1, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om uddybning af bemærkningerne til ændringsforslag nr. 1, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om ministerens kommentarer til de i 2. udkast til betænkning anførte betænkeligheder, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

Et af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr. 4:

Ministerens kommentarer udbedes til de bekymringer, som er anført i 2. udkast til betænkning, jf. L 20-bilag 7.

Svar:

Jeg kan henholde mig til mit svar af 10. december 2004 på L 89 – spørgsmål 3 (Folketingsåret 2004–05 - 1. samling) om samme emne. Svaret vedlægges.

Beskæftigelsesministeriet har hørt Justitsministeriet og kan herefter udtale følgende:

Lovforslaget har i henhold til § 24, stk. 1, i cirkulære nr. 159 af 16. september 1998 om bemærkninger til lovforslag og andre regeringsforslag og om fremgangsmåden ved udarbejdelse af lovforslag, redegørelser, administrative forskrifter m.v. været forelagt for Justitsministeriet til lovteknisk gennemgang.

Justitsministeriets lovtekniske gennemgang indebærer bl.a., at der foretages en indholdsmæssig gennemgang af de udkast til lovforslag, som forelægges Justitsministeriet. Lovforslagene bedømmes i forhold til f.eks. grundloven, dennes grundsætninger og almindelige retsprincipper, EU-retten og centrale tværgående love, navnlig forvaltningsloven, offentlighedsloven, retsplejeloven og straffeloven. Også forholdet til generelle internationale menneskerettighedskonventioner vurderes i relevant omfang.

Beskæftigelsesministeriet skal endvidere bemærke til spørgsmål 3 vedrørende forslaget til den nye § 40 a, stk. 4:

Efter lov om aktiv socialpolitik udmåles hjælpen til ægtepar som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettiget til i hjælp. Har ansøgeren eller ægtefællen arbejdsindtægter, trækkes disse fra i den samlede hjælp.

Hvis en af ægtefællerne arbejder uden at oplyse kommunen om det, kan den anden ægtefælle derved opnå en økonomisk gevinst, fordi hjælpen til denne ikke nedsættes som følge af den andens indtægter ved arbejde. Et ægtepar, hvor begge modtager fuld kontanthjælp, samtidig med at den ene af ægtefællerne arbejder på fuld tid, vil derfor samlet set få en stor økonomisk gevinst ved det arbejde. Sagt på en anden måde: det sorte arbejde har indflydelse på begge ægtefællers økonomi.

Reglerne om kontanthjælp tager i øvrigt udgangspunkt i det generelle princip om, at der er en gensidig offentligretlig forsørgelsespligt mellem ægtefæller.

Det gensidige forsørgelsesprincip betyder som udgangspunkt, at begge ægtefæller aktivt skal søge at udnytte deres arbejdsmuligheder. Det vil sige, at hvis den ene ægtefælle ikke står til rådighed, kan der heller ikke udbetales kontant- eller starthjælp til den anden.

På samme måde tager lovens gældende regler om sanktioner udgangspunkt i det gensidige forsørgelsesprincip. Sanktioner ved fx afvisning af tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller udeblivelse fra tilbud omfatter således også en ægtefælle. Hvis man vælger at undtage ægtefæller

fra de nye sanktioner i forslaget, vil man komme til at bryde med et princip, der gælder for de øvrige sanktioner i loven.

Hvad angår spørgsmål 4 bemærkes:

Det forudsættes, at der i spørgsmålet tænkes på lovforslagets § 1, nr. 2, og § 1, nr. 4, hvorefter den maksimale karantæne ved et a-kassemedlems forseelse over for kassen i form af uagtsomhed hæves fra 37 til 74 timer, og bemærkningerne til lovforslaget, hvori det anføres, at den administrativt fastsatte karantæne med mindre beløb samtidig hæves fra 20 til 37 timer.

Efter gældende regler er der således allerede sanktioner i forbindelse med uagtsomhed.